

ROSA LUXEMBURG

WOMEN'S SUFFRAGE AND CLASS STRUGGLE

ماڻي دهنگداني ژنان و خهباتي چينايه تي

رؤزا لؤكسمبئيرگ

مافى دەنگدانى ژنان و خەباتى چىنايەتى

۱۹۱۲

پۇزا لۆكسمبۇرگ

ئىما ئىرەر Emma Ihrer يەككىك لە دىمە زىننەرانى بزووتتە وەى پىروليتارىيى ژنانى ئەلمانىا بەم پىرسىارانە وتارەكەى سالى ۱۸۹۸ى بەناونىشانى ژنانى كرىكار لە خەباتى چىنايەتى دەست پىدەكات "بۇچى ھىچ رىكخراوىك بۇ ژنانى كرىكار لە ئەلمانىادا نىيە؟ بۇچى ئىمە زۇر كەم لەبارەى بزووتتە وەى ژنانى كرىكار دەبىستىن؟". چواردە سال بەسەر ئەو وتارەدا تىپەر دەبىت، بەلام فراوانبوونىكى گەورەى بزووتتە وەى ژنانى كرىكار دەبىنرىت. زىاتر لە سەد و پەنجا ھەزار ژن لەنىو يەككىتەيەكاندا خۇيان رىكخستووە و ئەوان چالاكترىن توپۇزى ناو خەباتى ئابوورىي پىروليتارىيان. چەند ھەزار ژنىش بەشىوہەكى سىياسى لە دەورى سۇسىيال دىمۇكرات كۇبوونەتەوہ و خۇيان رىكخستووہ: رۇژنامەى سۇسىيال دىمۇكراتى ژنان [كە سەرنووسەرەكەى كلارا زىتكىن بوو] زىاتر لە سەد ھەزار ئابوونە ئىشتراكى ھەبوو؛ مافى دەنگدانى ژنان يەككىك لە كىشە جەوہەرىيەكان بوو لەنىو پلاتفۇرمى سۇسىيال دىمۇكراتىدا.

رەنگە ئەو فاكتانە وەھا لە تۇ بكن كە گرنگى شەركردن بۇ مافى دەنگدانى ژنان كەم بنرخىنى. رەنگە تۇ بىرەكەيەوہ: تەنانەت بەبى مافى سىياسى يەكسان بۇ ژنان ئىمە پىشكەوتنىكى گەورەمان بەدەستەيتاوہ لە پەروەردەكردن و رىكخستنى ژناندا. بۇيە مافى دەنگدانى ژنان پىويسىتەيەكى ھەنووكەيى نىيە. ئەگەر تۇ وەھا بىر

بکەیهو، تو فریودراویت. هۆشیارکردنهوهی سیاسی و سەندیکیایی ئاپۆرهی ژنانی پرۆلیتاریا له ماوهی پازده سالی رابوردوودا زۆر باش بووه. بهلام ئەمه تهنیا بههۆی ئەوهوه بهدیهااتوووه که ژنانی کریکار بهشدارییهکی کارایان له بهرژهوهندی سیاسی و خهباتی پهلهمانی چینهکهی خۆیاندا ههبووه ههچهنده مافهکانیشیان پیشیلکراون. تاكو ئیستا، ژنانی پرۆلیتاریا بهپێی مافی دهنگدانی پیاوانهوه بهردهوام بووه، که ئەوان له راستیدا بهشدارییان تیدا کردووه، ههچهنده تهنیا بهشیوهیهکی ناراستهوخۆ بووه. ژمارهیهکی زۆر له ژنان و پیاوانی چینی کریکار پیشهوخته کهمپهینهکانی ههلبژاردنیان به دۆزیکێ هاوبهش له نیوان خۆیاندا داناه. له ههموو کۆبوونهوهی ههلبژاردنهکانی سۆسیال دیموکرات، ژنان بهشیکی گهورهیان پیکهیناوه یان ههندی جار زۆرینهیان پیکهیناوه. ژنان هههمیشه چهزبان لێی بووه و بهپهرووشییهوه بهشدارییان تیدا کردووه. له هر ناوچهیهک ریکخراوی دامهزراوی سۆسیال دیموکراتی ههبووبیت، ژنان پشتیوانی کهمپهینهکهیان کردووه. ههروهها ئەوه ژنان بوونه که ئیشتی بییههای وهک دابهشکردنی نامیلکه و پۆستهریان کردووه بۆ کۆکردنهوهی لایهنگر بۆ راگهیاندنی سۆسیال دیموکرات، که ئەمه گرنگترین چهکه له کهمپهینهکهدا.

دهولهتی سهرمایهدار نهیتوانیوه ژنان له بهشداریکردن لهو ئهرك و خهباتانهی ژبانی سیاسی بوهستینیت. ههنگاو به ههنگاو، له راستیدا دهولهت ناچاربووه گههنتییان بکات و له رینگهی مۆلهتپیدانیانهوه مافی یهکیتی و ئهجوومهنهکانیان مسۆگهر بکات. تهنیا دوا مافی سیاسی: مافی دهنگدانی ژنان پهتکراوتهوه، که راستهوخۆ بریاربدهن لهسههروئینهری خهک لهناو پهلهمان و حکومهتدا، ههروهها بههه به ئەندام لهم شوینانه. بهلام لیرهدا، وهک ههموو رپوبهههکانی دیکه ی دیکه، دروشمهکه ئەوهیه: "رینگه مهده ههنگاوی یهکه م بنریت!"

بەلام شتەكان دەستپىدەكەن و يەكەم ھەنگاۋ دەنرئىت. حكومەتى ئىستا رازى بوو كە ژنانى پرۆلىتارىا ئەنجومەنى گشتى و كۆمەلە و رېكخراۋى سىياسى پىكېھىتن. دەولەت ئەمەۋە ئارەزۈومەندانە نەكردوۋە، بەلكو ۋەك پىۋىستى و لەژىر فشارى سەرھەلدانى چىنى كرىكاردا ئەمەى كىردوۋە.

ئەمە كەم نىيە بەرەۋپىشچوونى ژنانى پرۆلىتارىا خۇيان فشاريان خستۆتە سەر دەولەتى پۆلىسى پرۆسۆ-ئەلمانى كە واز لە "كەرتى ژنان" ¹ بەناۋبانگ بەھىنى لە كۆبوونەۋە و نارەزايىيەكانيان بۆ كۆمەلە سىياسىيەكان و كىردنەۋەى دەرگا بەرۋوى رېكخراۋە سىياسىيەكانى ژنان. لە راستىدا ئەمە بوو بە دەستپىكىكى باش. گەشەكردن و بەرەۋپىشەۋەچوونى بەردەۋامى خەباتى چىنايەتى پرۆلىتارىا ۋەھى كىرد كە ژنانى كرىكار بەخىرايى بىنە ناۋ ژيانى سىياسىيەۋە. لە رېگەى بەكارھىنانى مافى يەكىتى و ئەنجومەنەكان، ژنانى كرىكار بەشدارىيەكى كارايان لە ژيانى پەرلەمانى و كەمپەينەكانى ھەلېژاردندا كىرد. ئەمە دەرەنجامىكى حەتمى بوو و تاكە ئەنجامى لۆژىكى بزۋوتنەۋەكە بوو كە ئەمرو مىليونان ژنى پرۆلىتارىا بەتەۋاۋى و بەباۋەر بەخۆبوونەۋە بانگەۋاز بىكەن و بلېن: لىگەرېن با ئىمەش مافى دەنگدانمان ھەبىت!

¹ كەرتى ژنان لە سالى ۱۹۰۲ لەلايەن قون ھامىرستىن ۋەزىرى پروسىا دامەزىنرا. بەگوپىرەى ئەم ياسايە، بەشىكى تايبەت لە ژوورەكە بۆ ژنان دابىنكراۋ بوو لەكاتى كۆبوونەۋە سىياسىيەكاندا.

رۆژیک له رۆژان، له سهردهمی جوانی ئەبسلوتیزمی پیش ۱۸۴۸، دوترا سهرجهم چینی کریکار هیشتا "تهواو پینهگه‌یشتوو" بۆ ئەوهی ئەزموونی مافه سیاسییه‌کان بکات. ناتوانی ئەوه له‌بارهی ژنانی پرۆلیتاریای ئەمڕۆ بوترئ، چونکه ئەوان پینگه‌یشتنی سیاسی خۆیان ئاشکرا کردوو. هه‌موو که‌سیک ده‌زانی که به‌بی ئەوان، به‌بی پشتیوانی به‌په‌رۆشانه‌ی ژنانی پرۆلیتاریا، حیزبی سۆسیال دیموکرات نه‌یده‌توانی سهرکه‌وتنه‌ گه‌وره‌که‌ی ۱۲ ژانویه‌ری ۱۹۱۲ به‌ده‌ستبه‌یشتی و نه‌یده‌توانی چوار ملیۆن و چاره‌گیک ده‌نگ به‌ده‌ستبه‌یشتی. به‌روونی، چینی کریکار هه‌میشه‌ پێویست بووه‌ پینگه‌یشتووی خۆی بۆ نازادی سیاسی به‌سه‌لمیشتی له‌ ریگه‌ی راپه‌رینی شو‌رشگه‌رانه‌ی سه‌رکو‌تووی جه‌ماوه‌ره‌وه‌. ته‌نیا کاتیکی مافی ئاسمانی پاشا و باشترین و به‌پزترین پیاوانی نه‌ته‌وه‌ به‌راستی هه‌ستیان به‌ مستی ده‌ستی زبری پرۆلیتاریا کردوو له‌سه‌ر چاویان و چۆکی پرۆلیتاریا له‌سه‌ر سنگیان کردوو، ته‌نیا ئەوکاته‌ هه‌ستیان به‌ باوه‌ر به‌خۆبوون له‌ناو "پینگه‌یشتووی" سیاسی خه‌لک کردوو و به‌ خیرایی رووناکی هه‌ستیان پیکردوو. ئەمڕۆ، نۆره‌ی ژنانی پرۆلیتاریایه‌ که‌ ده‌وله‌تی سه‌رمایه‌دار له‌ پینگه‌یشتووی خۆیان به‌ئاگا به‌یشتوو. ئەمه‌ له‌ ریگه‌ی بزووتنه‌وه‌یه‌کی جه‌ماوه‌ری به‌هیز و به‌رده‌وامه‌وه‌ کراوه‌، که‌ ده‌بوايه‌ هه‌موو ئامرازه‌کانی خه‌بات و فشاری پرۆلیتاری به‌کاربه‌یشتن.

مافی ده‌نگدانی ژنان ئامانجه‌. به‌لام به‌هیزکردنی بزووتنه‌وه‌ی جه‌ماوه‌ری ته‌نیا ئیشتی ژنان نییه‌، به‌لکو‌ خه‌باتیکی هاوبه‌شی چینه‌یه‌تییه‌ بۆ ژنان و پیاوانی پرۆلیتاریا. نه‌بوونی مافی ژنان له‌ ئیستای ئەلمانیا‌دا ته‌نیا یه‌ک ئەلقه‌یه‌ له‌ زنجیره‌ی کاردانه‌وه‌کان که‌ ژبانی خه‌لکی کو‌توبه‌ند کردوو. هه‌روه‌ها له‌ نزیکه‌وه‌ په‌یوه‌سته‌ به‌ جه‌مسره‌ه‌کانی تری کاردانه‌وه‌که‌: پاشایه‌تی (مۆنارکی).

له ئەلمانیاى سەدهى بیستی سەرمايه‌دارى پيشكه‌وتوو و به‌پيشه‌سازى‌کراودا، له سەردهمى کاره‌با و فرۆکه‌خانه‌کاندا، نه‌بوونی مافه‌سیاسییه‌کانى ژنان زیاتر کاردانه‌وه‌یه‌کى بچووکى "پابوردووی مردوو وه‌ک سەردهمى مافی ئاسمانى پاشا". هەردوو دیارده‌که —ئامرازى به‌هه‌شت وه‌ک ده‌سه‌لاتى سیاسى سەرکه‌کى و ژنى شهرمن له په‌نا ئاگردانه‌که، له‌گه‌ڵ باهۆزه‌کانى ژيانى گشتى، له‌گه‌ڵ سیاسه‌ت و خەباتى چینیایەتی به‌گرنه‌گ نه‌ده‌زانران— هەردوو دیارده‌که ره‌گورپیشه‌یان له‌ناو دۆخه‌خراپه‌کانى رابوردوودا هه‌یه، له سەردهمى ره‌نجده‌رى له‌گوند و بازرگانه‌کان له‌شار. له‌و سەرده‌مانه‌دا، ئەوانه‌ پێویست و ره‌وايه‌تى پێدراو بوون. به‌لام هەردوو پاشایه‌تى و نه‌بوونی مافی ژنان له‌ ره‌گه‌وه‌هه‌لکیشران له‌ رینگه‌کى گه‌شه‌کردنى سەرمايه‌دارى مۆدیرنه‌وه، بووه‌ به‌ کارىکاتیرى پیکه‌نیناوى. ئەوان هه‌بوونیان له‌ناو کۆمه‌لگه‌کى مۆدیرنماندا به‌رده‌وامه، نه‌ک ته‌نیا له‌به‌رئه‌وه‌کى خه‌لک بیریان چۆته‌وه‌ کۆتاییان پێهینن، نه‌ ته‌نیا له‌به‌ر دۆخه‌ به‌رده‌وام و سسته‌کانیش. نه‌خیز، ئەوان هه‌شتاش بوونیان هه‌یه، چونکه‌ به‌ هه‌مان شێوه‌ پاشایه‌تى و ژنان به‌بێ ماف ده‌بن به‌ ئامرازى بیهێزى به‌رژه‌وه‌ندى زيانبه‌خشه‌کانى خه‌لک. خراپترین و درنده‌ترین پشتیوانى بۆ چه‌وساندنه‌وه‌ و به‌کۆيله‌کردنى پرۆلیتاریا له‌ پشتى ته‌ختى پاشایه‌تى و کلێساوه‌ ره‌گورپیشه‌کى داکوتاوه‌ هه‌روه‌ک چۆن له‌ پشتى سیاسه‌تى به‌کۆيله‌کردنى ژنانیشه‌وه‌یه. پاشایه‌تى و بيمافیى ژنان بوون به‌ گرنه‌گترین ئامرازى ده‌ستى چینی سەرمايه‌دارى فه‌رمانه‌وا. له‌ راستیدا، ولاته‌که‌مان به‌رژه‌وه‌ندى له‌وه‌دایه‌ مافی ده‌نگدان ته‌نیا به‌ ژنانى کریکار نه‌دات. چونکه‌ ده‌ترسیت ئەوان بینه‌ هه‌ره‌شه‌ له‌سه‌ر دامه‌زراوه‌ نه‌ریتییه‌کانى حکومراى چینیایەتی، بۆ نمونه‌ سەربازى که‌ بېرناکاته‌وه‌ ژنانى کریکار ده‌کری یارمه‌تى بوون به‌ دوژمنى مردوو بدن و پاشایه‌تى، دزییه‌کى سسته‌ماتىکى ئەرکه‌کان و باجه‌کان له‌سه‌ر سه‌وزه‌فرۆشه‌کان، هتد.

مافی دەنگدانی ژنان ترسناک و کیناوییه بۆ دەولەتی ئیستای سەرمایەداری چونکە ملیۆنان ژن لە پشتییه‌وه وەستاوان کە دەتوانن دوژمن لە ناوێه‌وه بەهێز بکەن: سۆشیاڵ دیموکراسیی شۆرشیگێرانه. ئەگەر کیشەکە دەنگدانی ژنانی بۆرژوازی بێت، دەولەتی سەرمایەداری چاوەڕێی هیچی تر ناکات جگە لە یارمەتییه‌کی کاریگەر بۆ کاردانه‌وه‌کە. زۆرینه‌ی ئەو ژنە بۆرژوايانە‌ی کە وەکو شیر کردار دەنوین لە خەبات دژ بەو "مافانە‌ی [تەنیا بۆ] پیاوان" ڕەنگە وەک بووکە‌لە ڕا بکەن لەناو کامپی کۆنزەرڤەتیڤ و کاردانه‌وه‌ی بە‌پێوه‌بە‌رایەتی ئەگەر ژنان مافی دەنگدانیان هەبێت. لە راستیدا، ئەوان ڕەنگە بە‌دلنیا‌ییه‌وه ببنە هۆی کاردانه‌وه‌یه‌کی باشتەر لە پیاوه‌کانی چینه‌کە‌ی خۆیان. جگە‌لە کەمیک لەو ژنانە‌ی ئیشیان هەبوو یان پیشە‌مەند بوون، ژنانی بۆرژوا بە‌شداریان لە بە‌رهە‌مهێنانی کۆمە‌لایەتیدا نە‌دە‌کرد. ئەوان هیچی تر نە‌بوون، جگە‌لە هاو-بە‌کارهێنەرانی زیدە بە‌ها کە پیاوه‌کانیان لە پرۆلیتاریایان دە‌ستاند. ئەوان مشە‌خۆریی مشە‌خۆری جە‌ستە‌ی کۆمە‌لگە بوون. بۆیه بە‌کارهێنەرانی بە‌گشتی زۆر سته‌م‌کارتر و توند‌پەر‌وتر بوون لە بە‌رگری‌کردن لە مافە‌کانیان لە‌سەر ژیان‌ی مشە‌خۆری زیاتر لە بکەرانی راستە‌وخۆی چە‌وساندنە‌وه و حکومکردنی چینایەتی. میژووی هە‌موو خەباتە شۆرشیگێرییه گە‌وره‌کان ئە‌وه دە‌سە‌لمێنن بە ڕیگە‌یه‌کی ترسناک. بۆ نموونه شۆرشی گە‌وره‌ی فە‌رە‌نسا. دوا‌ی شکستی جاکۆبینه‌کان Jacobins، کاتیک ڕۆبسیپیر بە زنجیر بە‌سترا بوو و دە‌هینرا بۆ شوینی سە‌رپە‌راندن. سۆزانییه ڕووتە سە‌رکە‌وتوو-سە‌رخۆشە بۆرژواکان لە شە‌قامە‌کاندا سە‌مایان دە‌کرد، سە‌مایە‌کی بێ‌شە‌رمانە‌ی پڕ لە جۆش و خرۆشیان دە‌کرد لە دە‌وری پالە‌وانی کە‌وتووی شۆرش. لە سالی ۱۸۷۱ لە پاريس، کاتیک کۆمۆنە‌ی کریکارانی پە‌لە‌وانسا بە چە‌ک شکستییان پێهێنرا، ژنە بۆرژوا

بىئەقلەكان زىاتر لە پىاوه درىندەكانىيان دژى پىرۆلىتارىيا بون و تۆلەيان لە پىرۆلىتارىياى چەوساوه دەكردهوه. ژنانى چىنى خاوهن مولك هەمىشه بەشىۋەيهكى توندرهوانە بەرگرىيان لە چەوساندنەوه و بەكۆيله كرىنى خەلكى كرىكار كرىووه كه بەم ھۆيه ناراستەوخۆ ئامرازى ھەبوونە كۆمەلايه تىبە بىكەلكەكەيان دابىن كرىووه.

ژنانى چىنە چەوساوهكان لە پىووى ئابوورى و كۆمەلايه تىبەوه بەشىكى سەربەخۆ نەبوونە لە دانىشتوان. تاكە ئەركى كۆمەلايه تىبان ئەوه بووه كه بىن بە ئامرازى سىروشتى پىروپاگەندەى چىنە فەرمانرەواكان. بە پىچەوانەوه، ژنانى كرىكار لە پىووى ئابوورىيەوه سەربەخۆ بوونە. ئەوان بە ھەمان شىۋەى پىاوان بۆ كۆمەلگە بەرھەمەين بوونە. بۆ ئەمە مەبەستم بەخىوكردى مندانان يان ئىشى ناو مال نىبە كه يارمەتى پىاوان دەدەن لە بەدەستەينانى بژىوى خىزانەكان. ئەم جۆرە كارە لە پىوانگەى ئابوورى سەرمایەدارى ئىستاوه بەرھەمدار نىبە، گرىنگ نىبە كه دەستكەوتەكە چەند گەورەيه و چەند وزە خەرجكاراوه و چەند قورىبانى دراوه. ئەمە تەنيا كاروبارىكى تىبەتى كرىكارە، بەختەوهرى و سەلامەتىيەكەيتى، لەبەر ئەم ھۆيه لە كۆمەلگەى ئىستاماندا بوونى نىبە. ھەتاكو سەرمایەدارى و سىستەمى كرى فەرمانرەوا بىت، تەنيا ئەو جۆرە كارە ھەك بەرھەمدار سەير دەكرىت كه زىدە بەھا بەرھەم بەينىت، كه قازانجى سەرمایە دروست دەكات. لەم پىوانگەيەوه، سەماكارىكى ھۆلى موزىك كه قاچەكانى قازانج بۆ باخەلى خاوەنكارەكەى دەھىنىت ئەوا ئەو كرىكارىكى بەرھەمدارە، لە كاتىكدا ھەموو ھەول و ماندوو بوونى ژنان پىرۆلىتارىيا و دايكان لە چوار دىوارى مالەكانىاندا ھەك بىبەرھەم سەير دەكرىت. ئەمە ھەھا دەردەكەويت كه ستەمكارانە و شىتانەيه، بەلام لەلايەن ستەمكارىتى و شىتايەتى ئابوورى سەرمایەدارى

ئىستاتو ھاۋرپىيەتى دەكرىت. بۆيە بىنىنى ئەو واقىعە ستەمكارانەيە بەروونى ئەركى يەكەمىنى ژنانى پىرۆلىتارىيە.

بۆيە، بەتەۋاۋى لەم پىرانگەيەۋە، بانگەشەي ژنانى پىرۆلىتارىيا بۆ مافى سىياسى يەكسان بە بناغەيەكى ئابوورىيەۋە بەستراۋەتەۋە. ئەمىرۆ، مىلۇنان ژنانى پىرۆلىتارىيا ۋەك پىاۋان لە كارگەكان، ۋەرشەكان، كىلگەكان، لە پىشەسازى مالدا، لە فەرمانگە ۋ كۆگەكاندا، قزانجى سەرمايەدارى دروست دەكەن. بۆيە ئەۋان بەرھەمدارن بە تىگەشىتنىكى توندى زانستى لە كۆمەلگەي ئەمىرۆماندا. ھەموو رۆژىك زياتر ۋ زياتر ژنان لەلەين سەرمايەدارىيەۋە دەچەۋسىنرېنەۋە. ھەموو پىشكەۋتنىك لە پىشەسازى يان تەكنۆلۇژىادا شوينى نوى بۆ ژنان دەكاتەۋە لەناۋ مەكىنەي بەرھەمەينانى قزانجى سەرمايەدارىدا. بۆيە ھەموو رۆژىك ۋ ھەموو ھەنگاۋىك لە پىشكەۋتنى پىشەسازى بەردىك دەخاتە سەر بناغەي مافى سىياسى يەكسانى ژنان. پەرۋەردە ۋ زىرەكى ژنان بوۋە بە شتىكى پىۋىست بۆ خودى مىكانىزمى ئابوورى. ژن لە "بازنەي تەسكى خىزانى" پىاۋسالاردا بە ھەمان شىۋەي سىياسەت كەمتر ۋەلامى بۆ پىداۋىستىيەكانى پىشەسازى ۋ بازىرگانى ھەيە. ئەمە راستە، دەۋلەتى سەرمايەدار ئەركى خۆي فەرامۆش كىردوۋە ۋ تەنانت لەم پىۋەشەۋە. ھەتاكۇ ئىستا يەكىتتىيەكان ۋ پىكخراۋە سۆسىال دىموكراتەكان زۆر شتىان كىردوۋە بۆ بەئاگا ھىنانەۋەي ھۆشەكان ۋ ھەستى مۆرالى ژنان. تەنانت دەيان سال لەمەۋبەر، سۆسىال دىموكراتەكان ۋەك زۆر بە توانا ۋ زىرەك لەناۋ كىركارانى ئەلمانى ناسراۋن. بە ھەمان شىۋە، يەكىتتىيەكان ۋ سۆسىال دىموكراتى ئەمىرۆ ژنانى پىرۆلىتارىيان لە ھۆشداخراۋى، ھەبوونىكى بەرتەسكى ژيان ۋ ئىشى ناۋمال ھىناۋەتە دەرەۋە. خەباتى پىرۆلىتارىيا ئاسۇكانى ئەۋانى فراۋان كىردوۋە، ھۆشيانى كراۋەتر كىردوۋە،

بىر كىرىدىنە ۋە يان گەشەسى كىرىدۈۋە، ئامانچى گەۋرەسى پىشان داون بۇ ھەۋلەدە كىلىن. سۆسىيالىزم بۈۋەتە ھۆى ئەۋەسى ژىنانى پىرۆلىتارىيا لە رۈۈى ھۆشەككەيۋە لەدايىك بىنەۋە بۆيە بەيى گۇمان ۋە ھەسى لە ژىنان كىرىدۈۋە كە بتوانن بىن بە كىرىكارى بەرھەمدار بۇ سەرمایەدارى.

بەھەندۈەرگىرتى ھەموو ئەۋانە، نەبوونى مافى سىياسى بۇ ژىنانى پىرۆلىتارىيا ناداپەرۋەرىيەكى خراپە. لە سەروو ھەموو شىتەكەۋە، ئاپۇرەسى ژىنان بەشدارىيەكى كارا لە ژىنانى سىياسىدا دەكەن. ھەرچەندە، سۆسىيال دىموكراسى ئارگومىنتى "ناداپەرۋەرى" بەكارناھىنىت. ئەمە جىاۋازىيەكى بىنەرەتتە لە نىۋان ئىمە و سۆسىيالىزمى يۆتۆپى پىشۋوتىر. ئىمە پابەند نىن بە دادپەرۋەرى چىنى فەرمانىرەۋا، بەلكو تەنبا پابەندىن بە ھىزى شۆرشىگىرىپى ئاپۇرەسى كىرىكاران و پىشكەۋەتتى كۆمەلەيەتتى كە بناغەسى ئەو ھىزە دادپەرۋەرى و ئامادە دەكەن. بۆيە ناداپەرۋەرى لە خۇيدا بەدلىيايەۋە ئارگومىنتىكرىدىن نىيە لەگەل فرىدان و رۈۋخاندنى دامەزراۋە كاردانەۋەيىيەكان. ھەرچەندە ئەگەر ھەستى ناداپەرۋەرى لەناۋ بەشىكى گەۋرەسى كۆمەلگەدا ھەبىت فرىدرىك ئەنگلس ھاۋ- دامەزرىنەرى سۆسىيالىزمى زانستى دەلى: ئەۋە ھەمىشە نىشانەسى ئەۋەيە كە بناغە ئابوورىيەكانى كۆمەلگە گۇرانكارى بەرچاۋيان تىدا رۈۋىداۋە، كە دۇخى ئىستا لەگەل مارشى گەشەكرىدىن ناكۆكە. بزۈۋتتەۋەسى سىتەمكارانەسى ئىستى مىلۇنان ژنى پىرۆلىتارىيا كە نەبوونى مافە سىياسىيەكانىان ۋەك نىشانەيەكى ناھەلە دەبىنرىت، نىشانەيەك كە بناغە كۆمەلەيەتتەيەكانى سىستەمى دەسەلات ھەرەس دەھىنىت و دۈا رۆژەكانى خۇى دەژمىرىت.

سەد سال لەمەۋبەر، چارلس فۇرىەرى فەرەنسى، يەككە لە پەيامبەرە گەۋرەكانى ئايدىيالەكانى سۆشىيالىزم، ئەو وشە لە يادنەكرۈۋانەسى نووسىۋە: لە ھەر كۆمەلگەيەكدا، پلەسى ئازادبوونى ژن پىۋەرىكى

سروشتييه بۇ ئازادى گىشتى. ئەمە بەتەواوى بۇ كۆمەلگەى ئىستاي ئىمە راستە. خەباتى جەماوهرى ئىستا بۇ مافە سياسىيەكانى ژنان تەنيا گۆزارشت و بەشىكە لە خەباتى گىشتى پرۆليتاريا بۇ ئازادى. لەمەدا بەهيزى و داھاتووى خۆى ھەلگرتووه. چونكە مافى ژنانى كرىكار، گىشتى، يەكسان و دەنگدانى راستەوخۆى ژنان دەبىتەھۆى بەرھوپپىشبردنى خەباتى چىنى كرىكار بەشيوەيەكى بەرچاۋ. لەبەر ئەم ھۆيەيە، كۆمەلگەى بۆرژواى رقى لە مافى دەنگدانى ژنانە و لىنى دەترسىت. ھەر بۆيە ئىمە دەمانەويت و بەدەستى دەھىنين. شەپرکردن بۇ مافى دەنگدانى ژنان، ئىمە دەبەستىتەوہ بە سەعاتەكانى داھاتوو كاتىك كۆمەلگەى ئىستا لەژىر چەكوشى شۆرشگىرپرانەى پرۆليتاريا دا دەرووخىت.

